

Starptautiskie eksporta kontroles režīmi

Publicēts: 11.08.2021.

[Ieroču tirdzniecības nolīgums](#) (*Arms Trade Treaty - ATT*), kas ir balstīts uz ANO statūtu 26. pantu, iestājas par starptautiskā miera un drošības uzturēšanu un nekontrolētas ieroču izplatības mazināšanu. Tas nosaka eksporta kontroles standartus starptautiskajai tirdzniecībai ar konvencionālajiem ieročiem. Ieroču tirdzniecības līgums tika parakstīts 2013. gadā, un Latvija bija viena no līgumu parakstītājām. Šobrīd to ir ratificējušas 110 pasaules valstis. Latvija bija pirmā no Austrumeiropas valstīm, kas prezidēja ATT 2018-2019. gadā.

[Austrālijas Grupa](#) ir starptautisks neformāls forums, kura mērķis ir novērst ķīmisko un bioloģisko ieroču izplatīšanu. Grupā dalībvalstis apmainās ar viedokļiem par nacionālajām eksporta kontroles sistēmām, kā arī ir vienojušās par Kopējo kontrolējamo preču sarakstu, kas regulāri tiek precizēts un papildināts.

Režīms tika izveidots 1984. gadā. Latvija ir Austrālijas Grupas dalībvalsts kopš 2004. gada.

[Kodolmateriālu piegādātāju grupas](#) galvenais mērķis ir novērst šo materiālu nekontrolētu izplatīšanu kodolieroču ražošanai. Tas tiek darīts, šīm valstīm ievērojot režīma vadlīnijas, kas nosaka eksporta kontroles prasības kodolmateriāliem.

Režīms tika izveidots 1974. gadā. Latvija ir Kodolmateriālu piegādātāju grupas dalībvalsts kopš 1997. gada.

[Vasenāras Vienošanās](#) ir eksporta kontroles režīms, kura mērķis ir ieroču, munīcijas, divējāda lietojuma iekārtu, materiālu un tehnoloģiju eksporta kontrole. Vienošanās dalībvalstis saskaņā ar savu nacionālo likumdošanu īsteno eksporta kontroli precēm, kas uzskaitītas režīma kontrolēto preču sarakstos. Vasenāras Vienošanās noslēgta 1996. gadā. Latvija ir dalībvalsts kopš 2005. gada.

[Raķešu tehnoloģijas kontroles režīms](#) tika izveidots 1987. gadā, lai ierobežotu kodolraķešu un to tehnoloģiju izplatīšanos visā pasaulē. Kontrolējamo preču sarakstos ietilpst visu veidu raķešu tehnoloģijas un palīgierīces to palaišanai. Lai arī Latvija nav Raķešu tehnoloģiju kontroles režīma dalībvalsts Latvijas eksporta kontroles sistēma seko šī režīma vadlīnijām.

<https://www.mfa.gov.lv/lv/starptautiskie-eksporta-kontroles-rezimi>